

Přeji vám krásný májový týden :-)))

A s ním vás přivítá Václav IV.

Úkoly:

1. zápis do sešitu - 1. strana prezentace – opsat si nebo vytisknout

2. přečíst si prezentaci - je místo výkladu

První dvě strany jsou spíše o povaze krále

Zbytek s obrázky se týká jeho vlády, ale najdete tam i plno zajímavostí

Máte tam 2 odkazy na krátká videa - podívejte se na ně

3. otázky – na konci prezentace – odpovědi na ně mi pošlejte na mail

Snažte si to usnadnit technicky tisknutím.....

Křížovka – vyluštěte - jako nápovědu máte obrázky , zase poslat

Opětovně máte pochvalu za perfektní přístup, snahu, úsilí a vytrvalost. Jste skvělí a mám z vás velikánskou radost.

Fandím a myslím na vás + velkou dávku energie :-))))

Mail andrea.jaresovazsblat@gmail.com

ZÁPIS DO SEŠITU

Václav IV. 1378 -1419 manž. Johanna Bavorská, Žofie Bavorská, bezdětný

- 36. panovník, 13. král
- syn Karla IV. a Anny Svídnické

- panoval bez koncepce - spory - s duchovenstvem , arcibiskupem Janem z Jenštejna,
 - příbuznými -zasahovali do vztahů se šlechtou, Zikmund, uvězněn
 - šlechtou – odboj, 1394 útok panské jednoty, uvězněn, přijal požadavky

- 1400 – sesazen z římského trůnu – nevěnoval se říšské politice

- **1409 – Kutnohorský dekret** – posílil český vliv na univerzitě

- hospodářská pasivita, mor, zločinnost

- růst sociálního napětí

- rozpory ve všech sférách života a vrstev obyv.

- **husitské hnutí- reforma církve**

- pochován ve Zbraslavském klášteře, přemístěn do chrámu sv. Víta

- 36. panovník, 13. král
- nar. 26.2.1361, syn Karla IV. a Anny Svídnické
- prohlubující se doba krize státu a rozkol církve, nepříznivé okolnosti pro vládu
- v 1. roce života mu zemřela matka, Karel ho rozmazloval a všude prosazoval
- 1363 se stal č. králem
- 1376 římským králem
- v 9/1370 se oženil s též 9letou Johannou Bavorskou, nevynikala krásou, milá, veselá
- 1378 začal vládnout, ale : zvyklý na přepych, splněná přání, byl postrkován otcem, nezvyklý jednat, rozhodovat a řídit sám, bezstarostný, bezkonfliktů, znal radovánky, hostiny, hry, hony, pitky
Vládnout neuměl, nevěděl si rady, nechtěl být přetěžovaný, v nitru zůstal rozmazleným dítětem, vzteklým, hystericky reagoval na potíže a nezdary, utíkal před povinnostmi, spory ho odrazovaly, stranil se rozhodování, řešení naléhavých úkolů, lidí, dostal se do izolace, jen ženy, pití, lov, místo vládnutí a evrop. politiky mizel

Neměl stanovenou koncepci, plán, cíl, vůdčí mysl

Popudil proti sobě papeže, říšská knížata, příbuzenstvo, pražs. Arcibiskupa

- 1394- ho panstvo zajalo a věznilo v Bílé věži, aby přijal diktát panstva, v čele panstva stál bratranec Jošt, na pomoc V. přišel bratr Jan Zhořelecký, panstvo krále zajalo a tahalo jako rukojmí po j. Čechách, Jan vyjednal propuštění, ale Václav ho obvinil, začala občanská válka, mezitím zemřel Jan a do sporu se vmísil Zikmund, 1396 rozhodl ve prospěch panstva, správu země převzala korunní rada šlechticů. Zikmund si začal dělat nároky na trůn, ale Václav ho vypověděl ze země
- 1403 byl zbaven říšského trůnu

- 1309 – 2. manželka Žofie Bavorská – neteř Johany, přišla bez věna, ale prý na rozdíl od 1.ženy byla krásná,došlo k odcizení labilitou krále, děti neměli, obdivovala a zastávala se Jana Husa
- 1400 – byl prohlášen za sesazeného kurfiřty a 1403 byl zbaven říšského trůnu i papežem
- 1402 byl podruhé zajat, nyní Zikmundem, který začal obsazovat Václavovy statky a drancovat a rabovat zemi, ale vypukla proti němu vzpoura i v Uhrách, tak se tam musel vrátit
- situace v rozhádané lucemburské rodině se po smrti několika jejích členů zklidnila, takže přestali zasahovat do vztahů mezi Václavem a šlechtou
- vedlo to k uklidnění poměrů v zemi a stabilizaci vlády
- zbytek života zůstal apatický k polit. dění, občas agresivní, v afektech zloby dočasně čilý
- 1378 – 1419 dochází k roztržce v církvi, kdo bude papežem
Krise křesťanství se prohloubila zesvětštěním církve, morálním úpadkem duchovenstva a proti tomuto povstalo hnutí,které se myšlenkově vracelo k ideálům Bible – husitství
- 1409 – vydal Kutnohorský dekret
- navíc narůstaly rozpory ve všech sférách života a vrstvách obyv.
- 16.8. 1419 zemřel – infarkt nebo mrtvice, spíš epileptický záchvat vyvolaný alkoholismem
Pochován byl tajně bez obřadu ve Zbraslavském klášteře, nyní v chrámu sv. Víta vedle otce

Václav IV.

★ 26.2.1361 v Norimberku ✎
matka Anna Svídnická ✎
zemřela v roce 1362
otec ho po matčině smrti velmi
rozmazloval
1363 jako dvouletý korunován na
českého krále ✎
od dětství připravován k vladařským
povinnostem ✎
vzdělaný, ale nerozhodný,
nesamostatný a závislý na druhých
Václav později nedokázal sám
vládnout, museli mu pomáhat
rádcové
1376 zvolen římsko-německým
králem ✎



Václavovo mládí



- ✎ Václav IV. ve 2 letech korunován českým králem
- ✎ byl vychováván jako následník trůnu zprvu ARNOŠTEM Z PARDUBIC, později JANEM OČKEM Z VLAŠIMI
- ✎ v 8 letech poprvé oženěn
- ✎ v roce 1376 korunován na krále říše římské
- ✎ císařem se nikdy nestal
- ✎ po smrti otce v roce 1378 se ujímá vlády v Čechách

Za nedlouho udělal Karel IV. Dohodu s Fridrichem V. o budoucím sňatku Václava IV a Fridrichovou dcerou Alžbětou

Polityka mu ale přinesla jinou manželku. Roku 1365 zemřel soupeř Karla IV. Rudolf IV habsburský a tak si chtěl naklonit Rudolfova přítele Ludvíka a tak se oženil s jinou Alžbětou

Korunován-1363 (byli mu teprve dva roky)

Peníze svého otce mu zajistili i římský trůn

1.manželka

manželka Johana ✎
Bavorská - 29.9.1370
jemu 9 let, jí 14 let
1386 zemřela – údajně
na následky pokousání
oblíbeným královým
psem
Václav se pohřbu
nezúčastnil

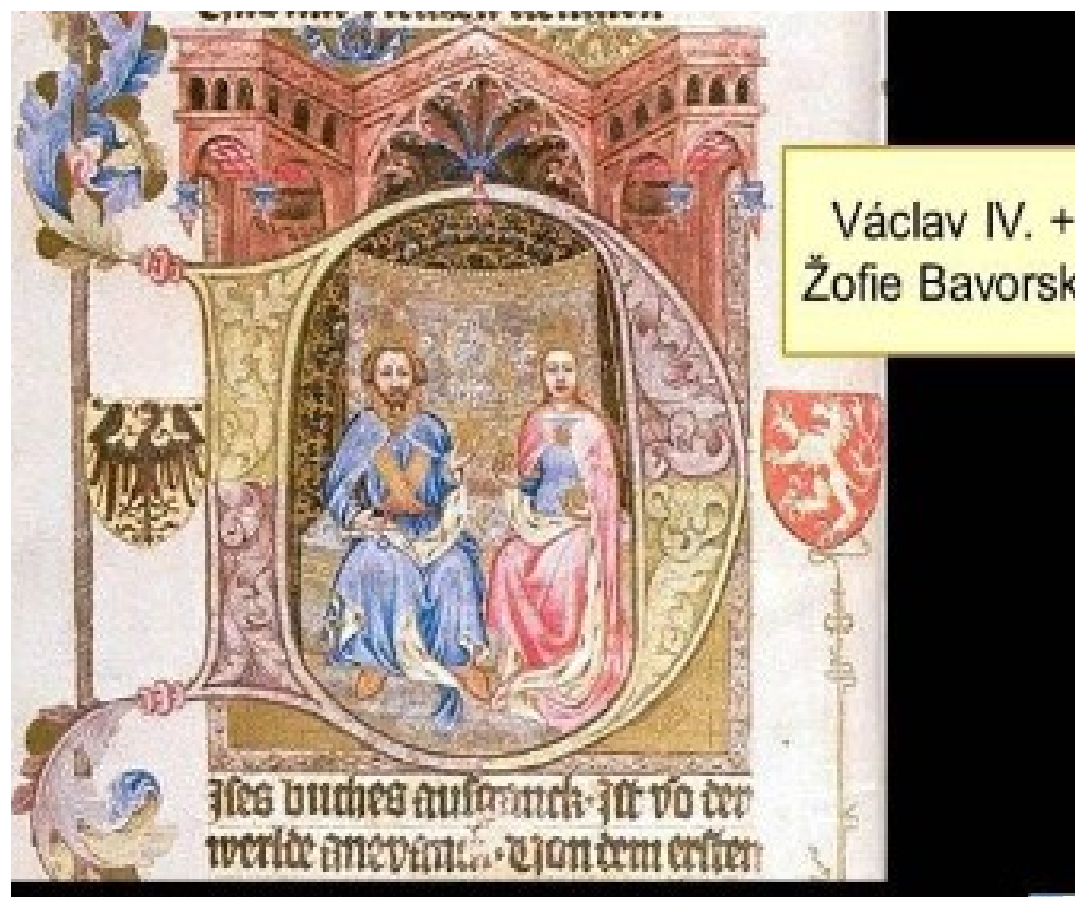


2.manželka

Žofie Bavorská ✎
neteř první manželky
obdivovala a
podporovala Mistra
Jana Husa ✎
účastnila se jeho kázání



ledňáček



Václav IV. +
Žofie Bavorská

Václav IV. nebyl příliš dobrým panovníkem. Za jeho vlády došlo k bojům šlechty proti jeho osobě. Tím byla velmi oslabena panovnická moc a šlechta se dostala k vládě nad zemí. Rozsáhlé části země ovládaly jednotlivé rody / např. Rožmberkové jižní Čechy/.

Poddaní byli vystaveni domácím válkám, které pustošily zemi. Tovaryši a učni pracovali za stále horších podmínek. Jejich naděje na založení vlastní dílny byly mizivé.

Za vlády Václava IV. došlo k české ekonomické stagnaci a krizi v sociální oblasti. Mezi vyšší a nižší šlechtou vznikl velký rozdíl.

Zajímavosti o Václavu IV.

Král byl velkým milovníkem zvířat a nechal zřídit v nové královské zahradě rozsáhlý lvinec. Mimo lvů tam žily i další šelmy. V Královské oboře choval Václav IV. další zvířata, zejména jeleny, divoká prasata a zubry. Byl výborný společník, moudrý a zdvořilý kníže. Vzdělaný, sečtělý a znal cizí jazyky.

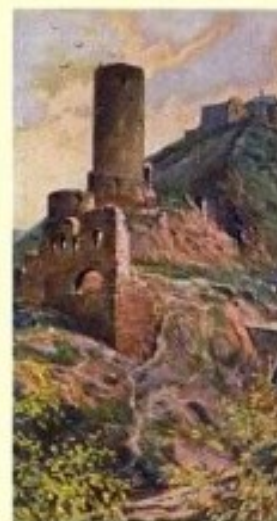


Co je na obrázku?



Symbolem Václava byl ledňáček. Václav miloval lov, lázně, přírodu, měl blíže k prostším lidem.

- Václavovu situaci komplikovala i skutečnost, že nebyl povahou politik.
- Většinu času trávil lovem (na hradech Křivoklát, Karlštejn, Žebrák a později na Točnicku).
- Obklopoval se nižší šlechtou, což popouzelo nejmocnější a nejváženější šlechtice.
- Vysoká šlechta nechala Václava na několik týdnů uvěznit.



Hrady Žebrák a Točník

- V jaké situaci Václav IV. převzal vládu?
 - Země Koruny české se již na sklonku vlády Karla IV. dostávají do krize.
 - Morové rány sužují Evropu.



- V Čechách „černá smrt“ řadí především v roce 1380.
- Umírá přibližně 1/3 obyvatelstva (nemá kdo pracovat na panstvo).
- Objevují se loupeživí rytíři a lapkové.

Král Václav IV ovšem neměl takové schopnosti jako jeho otec. Byl nerozhodný, často problémy neřešil, ale odkládal, měl často záchvaty vzteku a proto měl i mnoho nepřátel. Šlechta se ho přestala bát a v českých zemích začala panovat podle svého. Zesílilo utiskování poddaných, narůstaly spory pánů se zemany, v celé zemi se začala šířit neustávající drobná válka.



Důvody krize za Václava IV.

Nevhodné osobní vlastnosti Václava – líný, sukničkář, ještný, opilec

Hospodářská krize Českého státu – do Čech přišel mor (1380-1382)

Evropu zasáhla krize církve – schisma = dvojpapežství

- v Avignonu papež Klement 7. a v Římě papež Urban 6. → oba se vzájemně dávali do klatby – pohoršení věřících → r. 1409 na koncilu v Pise sesadili oba papeže a zvolili nového → oba dva však závěr odmítli → tři papežové

Václavovi IV. se po smrti otce rozpadl jeho poradní sbor → udělal si nový z příslušníků nižší šlechty s nedostatečným vzděláním

Vláda Václava IV.

- Proti Václavovi vystupovali čeští šlechtici, stavěl se proti němu i jeho bratr Zikmund.
- Dostal se do sporů s církví.
- V této době nastaly pro lid i království špatné časy.
- Rozšířil se **mor** = černá nemoc velice infekční, neléčitelná nemoc.
Přenašeči nemoci byly krysy.
V zemi působili **loupeživé tlupy**.



V Čechách chaos, růst zločinnosti (lapkové například i Jan Žižka).

Devalvace = znehodnocení měny.

bible Václava IV.



Po smrti otce v roce 1378 byl Václav celkem aktivním panovníkem. Dvorských úřadů se ujali představitelé nižší šlechty, o které se Václav opíral, kteří ale postrádali evropský rozhled. Snad i díky nim začal král upřednostňovat lovy a pitky před povinnostmi a dostal se do sporu s vyšší šlechtou i arcibiskupem Janem z Jenštejna. Střet vyvrcholil roku 1393 umučením Jana Nepomuckého a Jenštejnovou rezignací.

Pečeť Václava IV.



KRÁL A KORUNA

V Římské říši rostla nespokojenost a proto musel dát římskou korunu Francii

V roce 1394 se proti němu spojila česká vyšší šlechta a krále zajali

Vysvobodil ho jeho bratr Jan Žhořelcký

Za dva roky Václav přistoupil na podmínky šlechty

Za rok mu jeho šlechta poslala stížnosti a měl pořád konflikt se svým bratrem Zikmundem

V roce 1409 byl znovu zvolen Římským císařem

O rok později pak proti němu byl nasazen zikmund

Vztah s bratrem Zikmundem

konflikty od mládí

Zikmund schopnější – uherský král

1402-1403 Václava uvěznil ve Vídni – uprchl

1410 Zikmund zvolen římským králem proti Václavovi

současně „vládli“ tři králové



Zikmund Lucemburský

KRÁL SVATÉ ŘÍŠE ŘÍMSKÉ ČESKÉ

králem Svaté říše římské byl Václav v letech 1378 – 1400, císařem (na rozdíl od Karla IV. a Zikmunda se nikdy nestal)

situace v celé Evropě byla obtížnější než za králových vlád

✓ celou Evropu zasáhla rozsáhlá epidemie moru

✓ Jani přibližně dva měsíce před Karlovou smrtí započala největší krize v dějinách křesťanství – došlo ke zvolení dvou papežů úřadujících současně v Římě a v Avignonu

✓ na Václavovu korunu si dělalo nárok mnoho konkurentů – mezi nimi i jeho příbuzní – nevlás bratr Zikmunda bratranec Jošt (syn Jana Jindřicha, bratra Karla IV.)

Václav IV. v roli říšského krále neobstál – k nastalým problémům přistoupil váhavě, řešil je tím, že neřešil, a proto byl v roce 1400 z trůnu sesazen a na jeho místo zvolen Ruprecht III. Falcký

Václav toto sesazení neuznal a nadále se jako říšský král tituloval

Rímsko-německý král

nestal se ani o záležitosti říše

kritizován říšskými knížaty i církví

1400 sesazen z trůnu krále jako „nepotřebný a nečinný i nedbalý“.

titul sám užíval dál nástupce Ruprecht Falcký

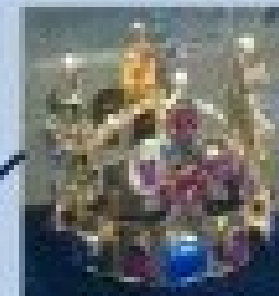
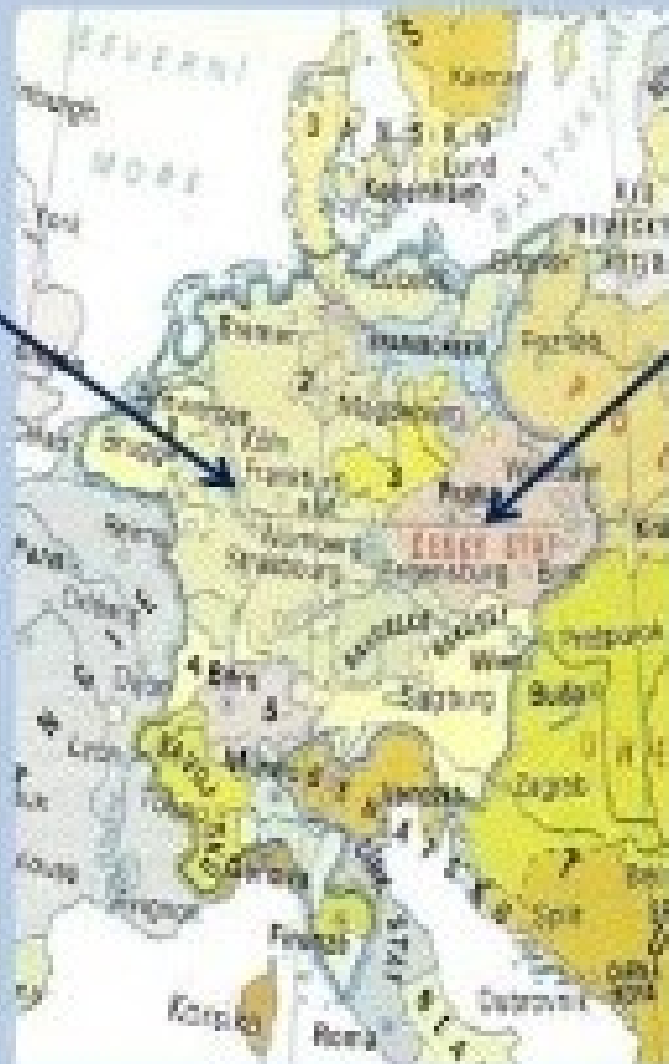


VÁCLAV IV.

VÁCLAVOVY KORUNY



**Říšská
koruna**



**Svatováclavská
koruna českých králů**

Světá říše římská

- nadnárodní území založené v 10. století východofranským králem Otou I., existoval až do roku 1806, kdy padla v Napoleonských válkách
- jejím těžištěm byly německé mluvicí země, patřily k ní však např. i Česká země, část Itálie a Francie, Belgie atd.
- na obrázku je území říše ohraničeno modrou linkou

Země Koruny české

- státní území (převážně) český mluvicích zemí, který v této podobě vznikl za vlády Karla IV. (1346)
- v báhu let měnil své hranice, v době Václavovy vlády k němu patřily Čechy, Morava, Slezsko, Lužice a knížectví Břevšovsko

Další komplikací během Václavovy vlády bylo papežské schizma (rozkol) z roku 1378.

- Dva papežové (v Římě a v Avignonu).
- Václav IV. nepodpořil Římského papeže, čímž se dostává do konfliktu s pražským arcibiskupem (Jan z Jenštejna).



Avignonský most s papežským palácem v pozadí

Konflikt Václava IV. s církví

- Spor o představeného kladrubského kláštera (pražský arcibiskup Jan Jenštejn)
- Tragedie Jana z Pomuku (původ legendy o Janu Nepomuckém, svatořečen 1729)
- Světské soudy s církevními hodnostáři
- Václav zanedbává své lucemburské panství, začíná se drolit (to panství!)
- 1400 ztrácí římskou královskou korunu na úkor Wittlesbacha Ruprechta Falckého
- Jeho jediný cíl – získat římskou korunu zpět!

Církev za vlády Václava IV.

Lidé i šlechta se bouřili proti „zkažené církvi“

Církev stále více usilovala o moc.

Stalo se, že najednou vládli tři papežové, lidé z toho byli zmateni.

Církevní hodnostáři hromadili majetek místo toho, aby sloužili bohu.

Prodávali odpustky, tím si bohatí vykupovali své hříchy.



Papež Kliment VII.

http://www.kostel.cz/obrazky/11_klement7.jpg

Bible Václava IV.



Spory Václava IV. s arcibiskupem

- ⊕ Václav IV. se dostal do sporu s pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna. Arcibiskup chtěl, aby církev se podílela na řízení státu, s tímto názorem ovšem Václav IV. nesouhlasil.
- ⊕ Navíc r. 1378 vzniklo papežské schizma - proti sobě stanuli dva papežové (jeden sídlil v Rímě, druhý profrancouzský v Avignonu /aviñon/ a oba dva se považovali za hlavu katolické církve. Arcibiskup stál na straně římského papeže, totéž očekával od krále, ale ten zaujal neutrální postoj.



Jan Nepomucký – konflikt s Václavem IV.

- Václav IV. se pokouší zřídit nové biskupství v Kladruzech.
- Jeho plán zmařen arcibiskupem Janem z Jenštejna.
- Jednání s představiteli církve v Praze.
- Zajetí a mučení Jana, svržení do Vltavy.
- Nalezení těla podle pěti hvězd.



Jan z Pomuku

- Neshody vyvrcholily r. 1393, kdy dal Václav IV. zmučit Jenštejnova spolupracovníka, kněze Jana z Pomuku (známější jako Jan Nepomucký). Jeho mrtvé tělo nařídil Václav shodit z mostu do Vltavy. Podle legendy byl mučen, protože odmítl králi svěřit zpovědní tajemství královny Žofie.
- Jan Nepomucký byl později prohlášen za svatého.



Svatý Jan Nepomucký

1729 svatořečen

jeden z nejoblíbenějších světců baroka (18.století)

patron při přírodních katastrofách a povodních
nejčastěji na mostech a u řek

zemský patron Čech a Bavorska



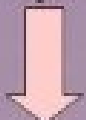
Jan Nepomucký – úcta a svatořečení

- 1719 výzkum hrobu
→ nález „jazyku“ světce.
- Novodobý výzkum
→ mozková tkáň.
- Významná relikvie.
- 19.března 1729 svatořečení.
- Velká úcta ve všech německy mluvících zemích.

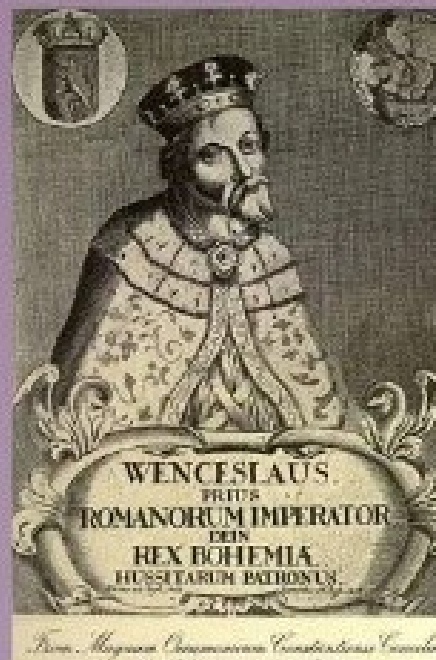


Spory se šlechtou a církví

- Během své vlády se dostal Václav IV. do sporu s církví, šlechtou, s mladším bratrem Zikmundem, který kritizoval jeho způsob vlády.



- To vedlo k tzv. dvojímu zajetí krále.



Vztah ke šlechtě

- nerad vládl ☹
- prchal na Křivoklát a Žebrák (hrad)
- raději se věnoval lovu, pití a hýření ☹
- obklopoval se méně významnými šlechtici
- kritizován vysokou šlechtou ☹

Žebrák



Křivoklát

b) Spory krále se šlechtou:

- chtěla omezit moc krále
- král byl dokonce šlechtou i uvězněn



Lazebnice a král uvězněný ve své iniciále W. Detail z Bible Václava IV.

Lazebnice Zuzana podle pověsti pomohla Václavu IV. utéct ze zajetí. Přivezla ho na loďce na druhý břeh Vltavy.



Roku 1394 zajali čeští páni krále Václava IV. na Pražském hradě. Sami se ujali vlády v zemi.



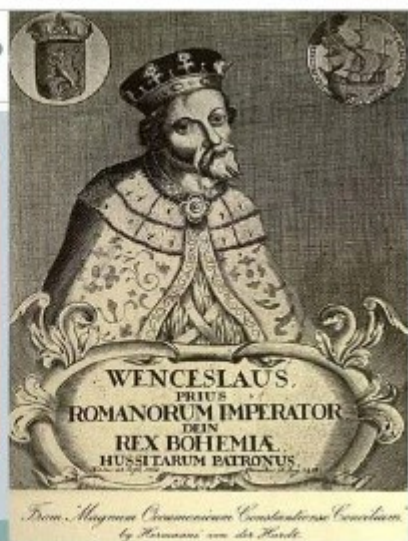
Lazebnice Zuzana

Povídání o Václavovu vztahu k krásné lazebnici Zuzaně, která mu údajně pomohla pomocí lodičky k útěku z vězení, si vymyslel kronikář Václav Hájek v 16. století na základě špatného pochopení obrazů z Václavovy doby.

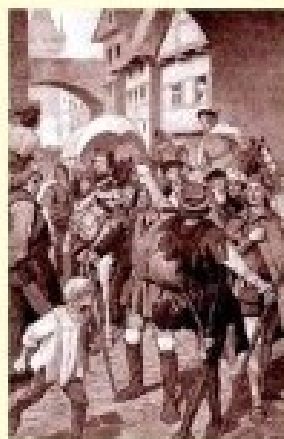


Kdo je na obrázku?

Václav v době probíhajícího Kostnického koncilu. Na obrázku označovaný jako patron husitů.



- V roce 1408 Václav IV. jmenoval nové konšele na Staroměstské radnici (odtud převaha etnických Čechů).
- Roku 1409 vydal Václav IV. Dekret kutnohorský.
 - Upravil jim poměr hlasů na Karlově univerzitě.
 - 3 hlasy národ český, 1 hlas zbylé národy
 - Velká část zahraničních studentů a pedagogů opouští univerzitu.
 - Hus se stává mistrem, děkanem a později rektorem.



Václav IV. a husitství

Ze začátku podpora Jana Husa → Václav r. 1409 vydává Dekret Kutnohorský (upevnil vliv reformátorů na univerzitě)

V otázce prodeje odpustků měl ale jiný názor (prodej odpustků – přínos do státní pokladny)

odsouzení Husa jako kacíře → naléhání koncilu i Zikmunda, aby zasáhl proti „silicim kacířství“ v Českém království - Václava IV. však nedokázal zaujmout jednoznačný postoj



Bible Václava IV.
15. stol.



Závěr života

stále více se stahoval do ústraní

neřešil problémy spojené se silicím husitským hnutím

30.7.1419 – 1.pražská defenestrace

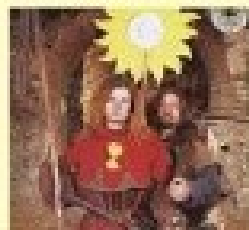
údajně raněn mrtvicí po obdržení zpráv o defenestraci (snad i epilepsie)

16.8.1419 zemřel ☞

hrob (Zbraslav) byl zneuctěn za husitských válek

1424 pohřben v chrámu sv.Víta

- *Táboři se vlámali i do hrobky královské, a vyňavše tělo krále Václava IV. z rakve, tropili s ním žerty ohavné, aby pozdě na noc, opilí vínem klášterním, s trofejemi rozbitých obrazů a mnišských kápí vraceli se do Prahy... "*



Václavův skon



☞ informace o DEFENESTRACI způsobuje srdeční záchvat

☞ panovník umírá **16.8. 1419 na hrádku v Kunraticích**

☞ pohřben na Zbraslavi

☞ v r. 1420 hrob vyrabován husity

☞ řádně se všemi poctami pohřben až v roce 1424 do hrobky českých králů v KATEDRÁLE SV. VÍTA

ODPOVĚZ NA OTÁZKY : (očísľuj si i ostatní otázky)

1. Vyjmenuj alespoň 4 stavby, které nechal Karel IV. postavit.
2. Jakou knihu Karel IV. napsal?
3. Kde je Karel IV. pochován?
4. Jakou politiku Karel IV. prosazoval?
5. Co víš o svatováclavské koruně?
6. Kde byly uloženy korunovační klenoty? Co víš o tomto hradě?

- *Jak se jmenovaly ženy Karla IV. správně?*
- A, Markéta, Anežka, Anna, Eva
- B, Markéta, Anna, Anna, Alžběta
- C, Margita, Anna, Alena, Johanna
- D, Kunhuta, Žofie, Dorothea, Konstancie
- *Jak se jmenoval otec a starší syn Karla IV?*
- *Zjistěte, jak přišel tento panovník ke jménu Karel a jaké bylo jeho jméno křestní.*
- *Co vypovídá o tomto panovníkovi, že mu byl přisouzen titul Otec vlasti?*

ANO X NE ?

Václav IV. byl nadaný politik.

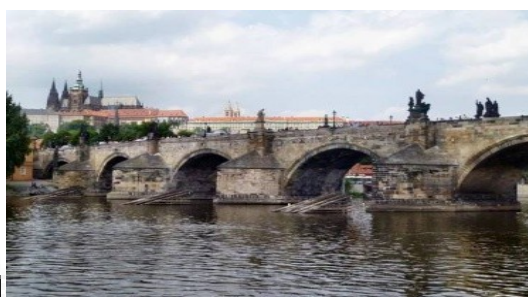
Václav IV. měl ve znaku ledňáčka.

Za jeho vlády byli hlavami církve dva papežové, kteří spolupracovali.

Václav IV. znal mistra Jana Husa.

Václav IV. měl se svou královskou chotí dva syny.

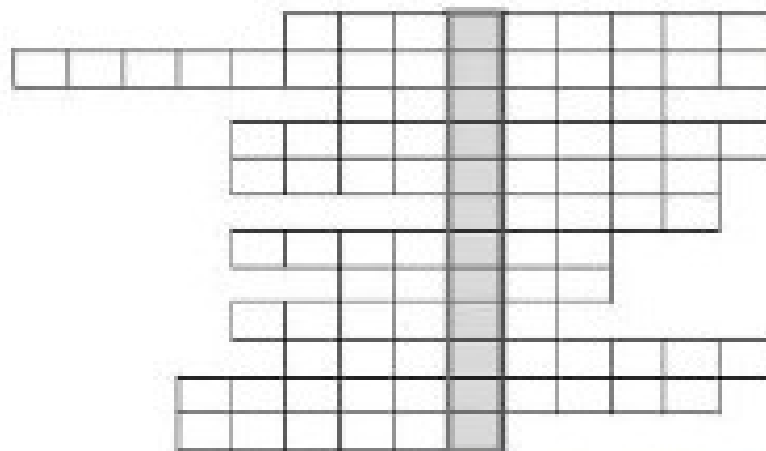
- Kdo vládnul po smrti Karla IV. v zemích Koruny české a kdo v Uhrách?
- Která nemoc těžce zasáhla Evropu na konci 14. století?
- Co znamenalo papežské schizma?
- Čím si Václav IV. znepřátelil šlechtu?
- Jaký byl Václav IV. politik?
- Na čí popud byl v roce 1402 uvězněn ve Vídni?
- Kdy Václav IV. zemřel?



Vláda Lucemburků

1. Gotický hrad
2. Církevní úřad
3. Bratr Zikmunda
4. Karel IV. založil
5. Část Prahy
6. Jan Lucemburský zahynul v 10.
7. Bratr Václava IV.
8. Otec vlasti
9. Manželka Jana Lucemburského
10. Studentská kolej
11. Pražský most
12. Odpůrci zbohatlé církve

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.



Tajenka:
Šlechtický rod

